

JOHDATUS SARJAAN
KIRJOITUKSIA LIBERALISMIN TEORIOISTA JA KÄYTÄNNÖISTÄ
Risto Harisalo & Jani Rajaniemi

Kirjoituksia liberalismien teorioista ja käytännöistä–sarjassa julkaistaan ajan-kohtaisia, kansantajuisia ja lyhyitä esityksiä liberalismien filosofisesta ja teoreettisesta perustasta, arvoista ja periaatteista, saavutuksista ja sovellutuksista. *Kirjoituksia* sarja tarjoaa halukkaille mahdollisuuden kehittää liberalismia ja vastata siihen kohdistettuun kritiikkiin.

Kirjoituksia sarjan kantavana voimana on ajatus liberalismien saavutuksista yhteiskuntaelämän eri aloilla; sosiaalisuudessa, kulttuurissa ja taloudessa. Näistä yksi suurimmista on oikeusvaltio, jolle on tunnusomaista mm. demokratia, perustuslaillinen hallinto, julkisen toiminnan sitominen lakiin ja kansalaisten tasa-arvo lain edessä.

Liberalismi on puolustanut johdonmukaisesti ajatusta kansalaisyhteiskunnasta, jolle on tunnusomaista yksilön oikeus elää elämänsä haluamallaan tavalla ja rauhanomaisesti. Yksilöiden ainutlaatuisuus, vapaus ja ihmisarvo ovat kansalaisyhteiskunnan rakennuspuita. Taloudellinen ulottuvuus ei ole ainoa, vaan yksi monista yksilöä luonnehtivista ulottuvuuksista.

Liberalismi on vastustanut kaikkea väkivaltaa ja sotia. Se on ajanut johdonmukaisesti rauhaa valtioiden sisällä ja välillä, koska heikoimmat ja puolustuskyvyttömimmät kärsivät eniten vahvojen mieli- ja väkivallasta. Ihmiset toivovat saavansa elää elämänsä turvallisissa olosuhteissa ja rauhassa.

Liberalismi puolustaa markkinataloutta ja sitä ylläpitäviä instituutioita, joista keskeisimmät ovat yrittäjyys, yksityisomaisuus ja sitä tukevat omistusoikeudet, vapaa hintajärjestelmä ja valinnan vapaus. Nämä vaurautta mahdollistavat instituutiot edellyttävät jatkuvaa suojelua, huolenpitoa ja kehittämistä.

Huolimatta kiistattomista saavutuksistaan liberalismia kritisoidaan eniten yhteiskuntatieteen teorioista ja filosofioista. Liberalismi ansaitsee puolustajansa ja kehittäjänsä. Pysyäkseen elinvoimaisena sen on kyettävä jatkuvasti arvioimaan itseään ja säilyttämään rakentavat puhevälit kritikoittensa kanssa. Liberalismi on paradoksaalisesti puolustanut vastustajiensa oikeutta olla eri mieltä. Ludwig von Mises kuvaa tätä ongelmaa seuraavasti:

Professori J. P. Hamilus Luxemburgista tilasi 28.10.1951 kopion Misesin vuonna 1927 julkaisemasta kirjasta *Liberalismus* sen julkaisuseelta kustantajalta, joka oli jäänyt entisen DDR:n puolelle. Kustantaja ilmoitti 14.11.1951 päivätyllä kirjeellä Hamilukselle, että kirjasta ei ollut saatavilla enää yhtään kopiota, koska viranomaisten päätöksellä kirjan kaikki kopiot oli hävitetty. Kustantaja ei täsmentänyt olivatko viranomaiset olleet kansallissosialisteja, joita Mises pakeni Yhdysvaltoihin, vai Saksan Demokraattisen Tasavallan viranomaisia.

Kirjoituksia sarjassa käytetään käsitettä liberalismi, vaikka sitä kritisoidaan ja käytetään usein väärin. Koska liberalismi on käsitteenä klassinen ja arvokas, ei ole mitään syytä luopua siitä eikä keksiä sille vaihtoehtoja ilmaisua. Liberalismi on johdettu latinan sanasta *liber*, jolla on alkujaan viitattu vapauden filosofiaan. Kautta aikain ihmiset, jotka ovat eläneet pakon olosuhteissa, ovat aina jannonneet vapautta.

Ludwig von Mises ilmaisi liberalismien perustavaa laatua olevan idean seuraavasti: Älyllisenä ja poliittisena liikkeenä liberalismi syrjäytti pakkoon perustavan talouden vapaalla yrittäjyydellä ja itsevaltaisen ja keskitetyn hallitusvallan perustuslailla ja demokratiolla sekä edisti kaikkien vapautta erilaisista miellivallan ja orjuutuksen kahleista.

Liberalismi tarjoaa ideansa kaikille poliittisille puolueille. Se ei ole minkään yksittäisen puolueen eikä ryhmän puolella. Se ei tarjoa ihmisille maanpäällistä utopiaa, jonka vuoksi heidän olisi uhrauduttava. Se ei lupaa ihmisille onnellisuutta eikä tyytyväisyyttä, mutta se tarjoaa heille ne keinot, joiden avulla he voivat tyydyttää aineelliset tarpeensa.